

İçerik

Ders Kodu	Dersin Adı	Yarıyıl	Teori	Uygulama	Lab	Kredisi	AKTS
SP 631	Siyasal Alanda Dinsellik ve Dünyevilik	1	3	0	0	3	8

Ön Koşul	
Derse Kabul Koşulları	

Dersin Dili	Türkçe
Türü	Seçmeli
Dersin Düzeyi	Doktora
Dersin Amacı	Modernleşme ve laikleşme sürecinde eski düzenden kopmaya özen gösteren cumhuriyetçi elitler dinin siyaseti meşrulaştırıcı ve kutsayıcı gücünden vazgeçerek devleti dünyevi bir donanımla biçimlendirmeye çalıştılar. Yeni siyasi düzende rejimi ve kurucu önderlerini kutsallaştırma eğilimleri siyasi figürlerin “din dışı dinselliğine” dair ilginç oluşumlar yarattı. Seminerler kutsallığın ve dünyevi olanın kesişme, ayrışma ve bütünleşme anları üzerine yoğunlaşacak. Toplumsal siyasal alanlarda gözlenen dini ve dünyevi kutsallaştırma operasyonlarını çözümlemeyi amaçlayan dersde, teorik düzeyde devlet antropolojisinin ve siyaset sosyolojisinin geliştirdiği kavramsal çerçeveden hareketle Türkiye’de kimi zaman iç içe geçen dinin siyasallaşması ve siyasetin kutsallaştırılmasıyla ilgili toplumsal, siyasal olgular ve bunlarla ilintili önemli aktörler inceleme nesnesi olarak ele alınacaktır.
İçerik	Bu ders çerçevesinde öncelikle konuyla ilgili tarih, sosyoloji, siyasi antropoloji ve siyaset bilimi alanlarından yararlanılarak tarihsel, kuramsal bir giriş yapılacaktır. Bu giriş Osmanlı devletinde cülus, kılıç kuşanma ve Cuma selamlıkları gibi resmi törenler, buralarda uygulanan teşrifat düzeni ve kullanılan semboller ele alınacaktır. Son olarak, Türkiye’de modern ulus-devletin kuruluş sürecinde genç Cumhuriyetin Osmanlı geçmişiyle bağlarını koparma eğilimi çerçevesinde siyasal semboller ve ritüeller etrafında ifade bulan eski/yeni karşıtlıkları incelenecektir. Resmi nitelikli ritüeller ve sembollerin ulus kimliği inşasında ve ulusal olanın sınırlarını belirlemedeki rolü ve önemi, ulusal bayramlar ve anma günleri, anıt heykeller, marşlar, şiirler, piyesler, haritalar ele alınarak incelenecektir.
Kaynaklar	Hande Özkan- “Türkiye’de tek parti dönemi coğrafya ve mekan anlayışları: yatay bir dönemlendirme denemesi”, Toplum ve Bilim, 94, güz 2002, s. 143-174 Marc Abeles- Devletin antropolojisi. Kesit yay., 1998. Selim Deringil- Simgeden Millete. II. Abdülhamid’den Mustafa Kemal’e devlet ve millet. İletişim yay., 2007. Selim Deringil- İktidarın Sembolleri ve İdeoloji. II. Abdülhamid dönemi. (1876-1909). YKY., 2001. Ayça Alemdaroğlu- “Öjeni düşüncesi”, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Milliyetçilik. C. 4, İletişim yay., 2002. Benedict Anderson- Hayali Cemaatler. Metis yay., 2007. Marc Auge- Çağdaş dünyaların antropolojisi. Kesit yay., 1995. Ernest Gellner- Milliyetçiliğe Bakmak. İletişim yay., 1998. Faik Gür- “Atatürk heykelleri ve Türkiye’de resmi tarihin görselleşmesi”, Toplum ve Bilim, 2001 Eric. J. Hobsbawm- Geleneğin icadı. Agora kitaplığı, 2006. Asım Karaömerlioğlu- “Türkiye’de köycülük”, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce: Kemalizm. C. 2, İletişim yay., 2001. Sibel Bozdoğan, Reşat Kasaba- Türkiye’de modernleşme ve ulusal kimlik. Tarih vakfı yurt yay., 1999. Sibel Bozdoğan- Modernizm ve ulusun inşası. Erken Cumhuriyet Türkiye’sinde mimari kültür. Metis yay., 2002. G. Özbay- “Osmanlıdan cumhuriyete gençlik ve spor bayramları”, toplumsal tarih, 65, 1999, s. 33-38. Sibel Özbudun- Ayinden törene. Anahtar kitaplar, 1997. Zafer Toprak- “II. Meşrutiyet döneminde para-militer gençlik örgütleri”, Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye ansiklopedisi, İletişim yay., C 2, 1985, 531-536. Seyfi Öngider- İki şehrin hikayesi. Ankara İstanbul çatışması, Aykırı yay., 2003. Neşe G. Yeşilkaya- Halkevleri: İdeoloji ve mimarlık. İletişim yay., 1999. Yiğit Akın- “Gürbüz ve yavuz evlatlar” Erken Cumhuriyet’te beden terbiyesi ve spor. İletişim yay., 2004. Arzu Öztürkmen- Türkiye’de folklor ve milliyetçilik. İletişim yay., 1998.

Arzu Öztürkmen- “Milli bayramlar: şekli ve hatırası I, II”, Toplumsal tarih, S 28 ve 29, Nisan-Mayıs 1996.

Esra Özyürek- “Cumhuriyet’le nikahlanmak: Üç kuşak Cumhuriyet ve bir yurttaş yaratmak sergileri”, ss. 185-214, Esra Özyürek (derleyen)- Türkiye’nin toplumsal hafızası. İletişim yay. 2001 içerisinde.

Nazlı Ökten- “Ölümsüz bir ölüm, sonsuz bir yas: Türkiye’de 10 kasım”, ss. 325-346, Esra Özyürek (derleyen)- Türkiye’nin toplumsal hafızası. İletişim yay. 2001 içerisinde.

Caner Onay- Tören, kutlama ve saha içi gösteri teknikleri. Nobel, 2004.

Esra Özyürek- Modernlik nostaljisi: Kemalizm, laiklik ve gündelik hayatta siyaset. Boğaziçi Üniversitesi yay., 2008.

Hakan T. Karatepe- Padişahım çok yaşa. Osmanlı devletinin son zamanında merasimler. Kitap yay., 2004.

Ayşegül Komsuoğlu, Namık Sinan Turan- “Türkiye’de ulus inşası sürecinde halkevleri temsilleri”, Bilgi ve bellek, kış 2007, ss. 88-114.

Özbay Güven- “Osmanlıdan Cumhuriyete Gençlik ve Spor Bayramları”,Toplumsal Tarih, Mayıs 1999, 33-38.

Birol Caymaz- “Cumhuriyet’in 10. yıl kutlamaları”, Bilgi ve bellek, kış 2007, ss. 115-139.

Birol Caymaz- “Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş sürecinde laiklik tartışmaları”,Bilgi ve Bellek yaz 2005, ss. 173-185

Birol Caymaz- Türkiye’de Vatandaşlık. Resmi ideoloji ve yansımaları. Bilgi Üniversitesi yay., 2007.

Zafer Toprak- “II. Meşrutiyet döneminde paramiliter gençlik örgütleri”, Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye ansiklopedisi, İletişim yay., C.2, ss. 531-536.

Melike Hergüllü Şahin- “Paramiliter Osmanlı genç dernekleri ve Osmanlı genç dernekleri mecmuası”, Bilgi ve bellek, yaz 2005, ss. 113-133.

Etienne Copeaux- “Türk kimlik söyleminin topografyası ve kronografisi”, tarih eğitim ve tarihte “öteki” sorunu. Ss. 70-84, Berkyat A., Tuncer C.H., (ed). Tarih vakfı yurt yay. 1998.

Etienne Copeaux- “Bir haritanın tarihi”, Defter, 32, ss. 82-89.

Melis Süloş- “Bir Cumhuriyete iki bayram. Cumhuriyet döneminde 1908 Hürriyet Bayramı kutlamaları. ss. 72-75.

Filiz Çolak- “Osmanlı başkentinde Hürriyet Bayramı kutlamaları”, Toplumsal tarih, 151, temmuz 2006, ss. 62-69

Teori Konu Başlıkları

Hafta	Konu Başlıkları
1	Dersin tanıtılması ve organizasyonu. Ders tanıtım belgesinin dağıtılması ve kaynakların genel tanıtımı. Adayların konu seçimi ve sunum planının yapılması.
2	Kavramsal çerçeve ve tarihsel arkaplanın sunulması.
3	Marx ve Engels’in din çözümlemesi.
4	Weber’de sekülerleşme süreci ve din
5	Durkheim’ın din tanımı ve seküler dinsellik
6	Tocqueville’de din. Amerika örneği.
7	Osmanlı devletinde dini ve seküler bayramlar
8	Ulusçuluk teorileri ve geleneğin icadı
9	Ara sınav
10	Geleneğin icadı : Cuma selamlığı Armai osmani ve mızıkai hümayun
11	Tek parti döneminde Atatürk imgesinin kuruluşu
12	Milli sembol olarak Atatürk anıt heykelleri
13	Ulus devletin model başkenti. Ankara
14	Modern Türkiye’de milli bayramlar

